

"Research article"

doi: 10.30495/jinev.2023.1990529.2895

Designing and Validating the Model of Compassion-Oriented Academic Motivation for Secondary School Students from the Experts' Point of View¹
Alireza raeyati², mohammad hosein fallah^{3*}, seed vaziri⁴, marye deghan menshadi⁵, najmeh sadrposhan⁶

(Received: 2023.06.03 - Accepted: 2023.09.09)

- 1- This article is an excerpt from Alireza Raiti's dissertation, a Ph. D. student in psychology at Islamic Azad University, Yazd branch.
- 2- Ph. D. Student in Counseling, Department of Educational Sciences and Psychology, Yazd Branch, Islamic Azad University, Yazd, Iran
- 3- Assistant Professor, Department of Educational Sciences and Psychology, Yazd Branch, Islamic Azad University, Yazd, Iran
- *- Corresponding author: fallahyazd@iauyazd.ac.ir
- 4- Assistant Professor, Department of Educational Sciences and Psychology, Yazd Branch, Islamic Azad University, Yazd, Iran
- 5- Associate Professor of Counseling Department, Yazd Branch, Islamic Azad University, Yazd, Iran
- 6- Assistant Professor of Counseling Department, Yazd Branch, Islamic Azad University, Yazd, Iran

Abstract

The aim of the current research was to design and validate the model of compassion-based academic motivation for second-secondary students from the point of view of experts, who tried to achieve their goals by using the paradigm of interpretivism, with the approach of social constructionism with inductive reasoning and with a qualitative research plan. The statistical population of the research in the qualitative part included counseling and psychotherapy specialists from the second secondary schools of Natanz city, who were selected using the purposeful sampling method and based on the entry and exit criteria for the research. The statistical sample size was based on theoretical data saturation (15 people). The statistical population in the quantitative and validation part of the educational package and the research model included all counseling and psychotherapy specialists of the second secondary schools of Natanz city (100 people). The research tool was a semi-structured interview and the data was analyzed in two parts, qualitative and quantitative, using relevant methods. In the qualitative part and answers to the first, second and third questions of the research, qualitative analysis was used and these questions were answered using structural analysis. To answer the fourth question and validate, content validity ratio index (CVR) and content validity index (CVI) were used. The findings of the research showed that the model of compassion-oriented academic motivation has 10 main themes, including non-materialism, relaxation techniques, legal education, removing obstacles to compassion, conceptualizing compassion to others, Improving the facilitators of compassion, solving the basic issues of compassion, illustrating activities based on compassion to others for students, imagining and finally teaching compassion to others; And 28 is a sub-theme and has the necessary validity and reliability.

Keywords: academic motivation, compassion, compassion-oriented academic motivation

طراحی و اعتبارسنجی الگوی انگیزش تحصیلی شفقت‌محور ویژه دانش‌آموزان مقطع متوسطه دوم از دیدگاه متخصصین^۱

علیرضا رعیتی^۲، محمدحسین فلاح^{۳*}، سعید وزیری^۴، ماریه دهقان منشادی^۵، نجمه سدرپوشان^۶

(دریافت: ۱۴۰۲/۰۴/۱۳ - پذیرش: ۱۴۰۲/۰۶/۱۸)

چکیده

هدف پژوهش حاضر طراحی و اعتبارسنجی الگوی انگیزش تحصیلی شفقت‌محور ویژه دانش‌آموزان مقطع متوسطه دوم از دیدگاه متخصصین بود که با استفاده از پارادایم تفسیرگرایی، با رویکرد ساخت‌گرایی اجتماعی با استدلال استقرایی و با طرح پژوهش کیفی برای دستیابی به اهداف خود تلاش کرد. جامعه آماری پژوهش در بخش کیفی شامل متخصصان مشاوره و روان‌درمانی مدارس متوسطه دوم شهر نطنز بود که با استفاده از روش نمونه‌گیری از نوع هدفمند و بر اساس معیارهای ورود و خروج به پژوهش انتخاب شدند. اندازه نمونه آماری بر اساس اشباع نظری داده‌ها بود (۱۵ نفر). جامعه آماری در بخش کمی و اعتبارسنجی بسته آموزشی و الگوی پژوهش شامل کلیه متخصصان مشاوره و روان‌درمانی مدارس متوسطه دوم شهر نطنز بود (۱۰۰ نفر). ابزار پژوهش مصاحبه نیمه‌ساختاریافته بود و داده‌ها در دو بخش کیفی و کمی و با استفاده از روش‌های مربوطه تحلیل شد. در بخش کیفی و پاسخ به سؤال‌های اول، دوم و سوم پژوهش از تحلیل کیفی استفاده شد و با استفاده از تحلیل ساختاری به این سؤالات پاسخ داده شد. برای پاسخ به سؤال چهارم و اعتبارسنجی از شاخص نسبت روایی محتوایی (CVR) و شاخص روایی محتوایی (CVI) استفاده شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که الگوی انگیزش تحصیلی شفقت‌محور دارای ۱۰ مضمون اصلی شامل عدم مادی‌گرایی، تکنیک‌های آرام‌سازی، آموزش حق‌شناسی، رفع موانع شفقت‌ورزی، مفهوم‌سازی شفقت‌ورزی به دیگران، بهبود تسهیل‌گرهای شفقت‌ورزی، رفع مسائل زمینه‌ای شفقت‌ورزی، تصویرسازی فعالیت‌های مبتنی بر شفقت به دیگران برای دانش‌آموزان، خیال‌پردازی و در نهایت آموزش شفقت به دیگران؛ و ۲۸ مضمون فرعی است و از اعتبار و روایی لازم برخوردار است.

واژگان کلیدی: انگیزش تحصیلی، شفقت‌ورزی، انگیزش تحصیلی شفقت‌محور

۱- این مقاله مستخرج از رساله علیرضا رعیتی دانشجوی دکتری تخصصی روانشناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد می‌باشد.

۲- دانشجوی دکتری مشاوره، گروه علوم تربیتی و روانشناسی، واحد یزد، دانشگاه آزاد اسلامی، یزد، ایران

۳- استادیار، گروه علوم تربیتی و روانشناسی، واحد یزد، دانشگاه آزاد اسلامی، یزد، ایران

* نویسنده مسئول: fallahyazd@iauyazd.ac.ir

۴- استادیار، گروه علوم تربیتی و روانشناسی، واحد یزد، دانشگاه آزاد اسلامی، یزد، ایران

۵- دانشیار گروه مشاوره، واحد یزد، دانشگاه آزاد اسلامی، یزد، ایران

۶- استادیار، گروه مشاوره، واحد یزد، دانشگاه آزاد اسلامی، یزد، ایران

مقدمه

انسان موجودی در حال یادگیری است و پایه تمامی تلاش‌های او برای تحقق یادگیری، چیزی جز انگیزه و هدفمندی نمی‌تواند باشد. انگیزه از طریق آنچه مسبب حرکت انسان می‌شود تا انتخاب کند، درگیر یک فعالیت شود و آنچه باعث انجام کنش یا رفتار می‌شود، فهمیده می‌شود (دورنی و یوشیدا، ۲۰۱۷). انگیزش تحصیلی عامل مهم پیش‌بینی‌کننده کیفیت کار دانش‌آموزان در مدرسه و مواجهه آنان با تکالیف درسی است (سیمپسون و پچی^۲، ۲۰۰۹). نتایج برخی تحقیقات مبین رابطه موفقیت تحصیلی و انگیزه تحصیلی است (براید جیلند، دیلیلو و مورینسن^۳، ۲۰۱۶). بی‌انگیزگی تحصیلی یکی از معضلات و آسیب‌های جدی کنونی نظام آموزشی کشور در تمام سطوح تحصیلی است. در واقع، یکی از معضلات جدی آموزش و پرورش، حتی در سطح جهان، بی‌علاقگی نوجوانان و جوانان نسبت به فعالیت‌های تحصیلی و اشتیاق به یادگیری و در کل، حضور شاداب در مدرسه و کلاس درس است (لیگالت، گرین دمرس و پیلی تایر^۴، ۲۰۱۳). این موضوع در کشورهای درحال توسعه بیشتر نمود دارد. در نظام آموزش و پرورش کشور ما نیز این موضوع، شایع، فراگیر و در تمامی دوره‌های تحصیلی یکی از مهمترین آسیب‌ها و چالش‌های بگرنج و جدی است. گلايه‌ها و شکوه‌های معلمان مبنی بر بی‌انگیزگی دانش‌آموزان نسبت به انجام وظایف مرتبط و محول شده و نوعی بی‌اعتنایی، خود به تنهایی جدید مسئله را نشان می‌دهد. از سوی دیگر، نبود انگیزه در تحصیل، علاوه بر خسران نیروها و امکانات مادی و معنوی، نوعی رکود علمی و عقب‌ماندگی را در پی خواهد داشت. اگر تمامی امکانات و بسیج منابع مالی از فیزیکی تا انسانی یعنی معلم، در خدمت دانش‌آموز است، پس بی‌انگیزگی دانش‌آموز به معنای نابودی کلیه این منابع است. در واقع، یکی از پیامدهای اجتناب ناپذیر بی‌انگیزگی در فراگیرندگان، ضعف تحصیلی به شکل‌های گوناگون از قبیل توجه نکردن به درس، اهمال در انجام تکالیف، بی‌توجهی به یادگیری، تجدیدی، مردودی، و حتی ترک تحصیل خواهد بود. مشاهده‌های میدانی و اظهارات معلمان در دوره‌های تحصیلی نشان می‌دهند بی‌انگیزگی تحصیلی دانش‌آموزان بسیار زیاد است و گاهی با غیبت‌های مکرر و حتی ترک تحصیل همراه می‌شود (سپیدنامه، مؤمنی و سلیمان‌نژاد، ۱۳۹۷)، اما به کارگیری نادرست روش‌های مختلف ایجاد انگیزش از سوی والدین و معلمان برای ایجاد انگیزش و روحیه مطالعه در دانش‌آموزان نه تنها مؤثر واقع نمی‌شود بلکه تأثیرات منفی در انگیزش تحصیلی آنان می‌گذارد. وعده پاداش، جایزه، تهدید و حتی تنبیه از جمله روش‌هایی است که والدین و معلمان معمولاً به آنها متوسل می‌شوند. ولی هیچ یک از آنها قادر نبوده است که افراد را به مطالعه، انجام تکالیف و ایجاد انگیزه تحصیلی دلگرم سازد (پیتربچ^۵، ۲۰۱۴).

1- Dorney and Ushioda

2- Simpson & Pychy

3- Bridgeland, DiIulio & Morison

4- Legault, Green-Demers and Pelletier

5- Pitrinch

در طرف دیگر، تربیت انسان‌های پویا، زاینده و خلاق مستلزم به کارگیری و بهره‌مندی از تعلیم و تربیت پویا است، در تعلیم و تربیت ایستا صرفاً به روش انتقال محفوظات ذهنی، کلیشه‌ای و زمان زده تکیه می‌شود ولی تعلیم و تربیت پویا و خلاق به فعالیت‌های فردی، کشف و ابداع و ابتکار و حل مسئله متکی است و با تأکید بر خلاقیت و نوآوری وسایل رفع نیازهای حال و آینده جامعه‌ای پیش رو را فراهم می‌سازد. تعلیم و تربیت پویا و خلاق بر این فرض استوار است که سازگاری مناسب با دنیای متحول و پیچیده از طریق تفکر و اندیشه منطقی، پویایی و نوآوری امکان‌پذیر است (ادریسی، ۱۳۹۲) و یکی از مداخلات آموزشی جدید که می‌تواند در بهبود سلامت روان و انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان مؤثر واقع شود، روش آموزشی متمرکز بر شفقت است. شفقت‌ورزی یکی از مفاهیم نوپا در روانشناسی است که موجب گسترش دانش در زمینه سلامت روان و روابط بین فردی شده است. شفقت به طور کلی یک سازه چند بعدی و دارای چهار جنبه اصلی شناختی، هیجانی، اندیشناکی و انگیزشی است. محور اصلی شفقت‌ورزی، پرورش ذهن شفقت‌ورز است. در حقیقت محقق با توضیح و تشریح مهارت‌ها و ویژگی‌های شفقت به دانش‌آموزان و مسئولین مدرسه، به تدریج این کار را انجام می‌دهد. بنابراین از طریق ایجاد و یا افزایش یک رابطه شفقت‌ورز درونی مراجعان با خودشان، بجای سرزنش کردن، محکوم کردن، و یا خودانتقادی، کمک لازم به دانش‌آموزان می‌شود (اسماعیلی و همکاران، ۱۳۹۷). انسان‌ها عادت دارند که هنگام اشتباه کردن و یا تنش داشتن با چیزی یا با کسی با خود صحبت کنند و از خود انتقاد کنند و خودانتقادی راه شماره یک برای انگیزه بخشی به خود است. در واقع خودانتقادی صدایی در سر انسان است که به وی یادآوری می‌کند که اگر در امتحانی شکست بخورد، چه نتیجه‌ای برای وی خواهد داشت، بنابراین رفتار انسانی با خودش در چنین شرایطی می‌تواند ادامه یا عدم مسیر را برای وی مشخص کند (کریس^۱، ۲۰۱۹). بنابراین دانش‌آموزانی که نمره شفقت به خود در آنها بالا است، با انعطاف‌پذیری بیشتری برای رسیدن به اهداف خود تلاش می‌کنند (نیلی^۲ و همکاران، ۲۰۰۹)، واکنش‌های منفی کمتری به بازخورد دارند (آدامز و لیبری^۳، ۲۰۰۷) و جهت‌گیری تسلط بیشتری نشان می‌دهند (انگیزش از طریق کنجکاوی و خودسازی). زیرا نوجوانانی شفقت به خود دارند، کمتر تحت تأثیر نشان‌گرهای خارجی موفقیت قرار می‌گیرند (ارزیابی عملکرد خارجی) و برعکس حداکثر تمرکز و توان خود را روی استعداد، بهزیستی و مهربان بودن با خود در مواقع شکست قرار می‌دهند (کوئرا^۴، ۲۰۲۱).

بالا بودن مشکلات روانی (افسردگی، اضطراب، استرس و خستگی) و بی‌انگیزگی تحصیلی در میان دانش‌آموزان موجب این شده که اکثر دانش‌آموزان قادر به کنار آمدن با آن نباشند و تمام توجه و تمرکز

1- Kris
2- Neely
3- Adams & Leary
4- Kotera

خود را بر روی مسائل و مشکلات آینده خود متمرکز کنند (ایرونز و لاد^۱، ۲۰۱۷). به علاوه تغییر در اعتماد بنفس، تغییرات خلقی گذرا، محدود شدن فعالیت‌های اجتماعی از مواردی است که باعث کاهش میزان سلامت روان و ترک تحصیل این دانش‌آموزان می‌گردد. بررسی و مرور تحقیقات اجرا شده در خصوص انگیزش تحصیلی به نظر می‌رسد که هنوز باید در این زمینه کارهای زیادی انجام شود (هادیان، ۱۳۹۸). متأسفانه تاکنون هیچ پژوهشی در این حوزه انجام نگرفته است و فقط برخی از پژوهش‌ها به اثربخشی آموزش شفقت‌ورزی بر متغیرهای مختلف پرداخته‌اند. به عنوان مثال، (صابریان و طباطبایی، ۱۳۹۶) در تحقیقی با موضوع اثربخشی آموزش خودشفقت‌ورزی بر روی رفاه ذهنی و خودارزشمندی دانش‌آموزان دختر دارای اضطراب امتحان به این نتیجه رسیدند که اجرای مداخله آموزشی متمرکز بر خود شفقت‌ورزی می‌تواند منجر به افزایش معنی‌داری در روی رفاه ذهنی و خودارزشمندی دانش‌آموزان دختر دارای اضطراب امتحان شود. (منظری توکلی، ۱۳۹۷) در تحقیقی با عنوان بررسی اثربخشی آموزش گروهی متمرکز بر خود شفقت‌ورزی بر اضطراب و افسردگی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی نشان داده که شفقت به خود اثر مستقیم و مثبتی بر ارضای نیازهای روانشناختی داشت. نیازهای روانشناختی نیز به نوبه خود بر اشتیاق و انگیزه تحصیلی اثر مثبت نشان داد و ارتباط بین خودشفقت‌ورزی و انگیزش تحصیلی را میانجی‌گری کرد. (لوکر و کورتن^۲، ۲۰۱۶) در پژوهش خود با عنوان «بررسی درمان گروهی متمرکز بر شفقت بر روی بیماران با اختلال شخصیت» اثربخشی این درمان را در کاهش خودانتقادی، افکار خودتخریب و نشخوار فکری تأیید نمودند. (هیلبرت^۳ و همکاران، ۲۰۱۵) در پژوهش‌های مختلفی کارایی شفقت‌ورزی در کاهش هیجانات منفی و تفکرات پارانوییدی، کاهش استرس و افزایش احساس آرامش و تسکین، کاهش شرم، خودانتقادی و اضطراب اجتماعی و بهبود اختلالات خوردن بررسی و تأیید شده است. بررسی ادبیات پژوهش نشان می‌دهد که شکاف پژوهشی در رابطه با وجود بسته آموزشی انگیزش تحصیلی شفقت‌محور ویژه دانش‌آموزان مقطع متوسطه دوم وجود دارد. لذا شکاف‌های پژوهشی و توجه به این نکته که بی‌انگیزگی تحصیلی می‌تواند پیامدهای منفی مختلفی برای دانش‌آموزان و در کل جامعه داشته باشد، پژوهش حاضر سعی بر این دارد تا برنامه‌ریزان و مسئولین آموزش و پرورش با بهره‌جویی از انگیزش تحصیلی مبتنی بر شفقت‌ورزی بتوانند گرهی از مشکلات نظام آموزش و پرورش و بی‌انگیزگی تحصیلی دانش‌آموزان را باز کنند. بنابراین پژوهش حاضر تلاش کرده به طراحی و اعتبارسنجی الگوی انگیزش تحصیلی شفقت‌محور ویژه دانش‌آموزان مقطع متوسطه دوم از دیدگاه متخصصین بپردازد.

1- Irons & Lad

2- Lucre & Corten

3- Hilbert

روش تحقیق

هدف پژوهش حاضر طراحی و اعتبارسنجی الگوی انگیزش تحصیلی شفقت‌محور ویژه دانش‌آموزان مقطع متوسطه دوم از دیدگاه متخصصین می‌باشد. پژوهش حاضر تلاش کرده به افکار افراد مورد مطالعه دست پیدا کند، تا بتواند نسبت به آنچه که در اذهان افراد مورد مطالعه می‌گذرد (ویلیامسون و جانسون^۱، ۲۰۲۰) بنابراین پژوهش حاضر بر مبنای پارادایم تفسیرگرایی انجام شده است. علاوه بر آن محققان اعتقاد دارند که بررسی دیدگاه کنش‌گرهای اجتماعی برای ادراک موقعیت لازم است (مارگولیس و پاول^۲، ۲۰۱۱)؛ (ویلیامز و ووگت^۳، ۲۰۱۱) و در پژوهش حاضر، واقعیت افزایش انگیزش تحصیلی مبتنی بر شفقت‌ورزی دانش‌آموزان از طریق درگیری متخصصان در برنامه‌های آموزشی برنامه‌های درسی بررسی شد، بنابراین از رویکرد ساخت‌گرایی اجتماعی استفاده شد. علاوه بر آن، پژوهشگران نشان داده‌اند که رویکرد ساخت‌گرایی اجتماعی با پژوهش‌های اکتشافی همسو است (کراوتر و لانکاستر^۴، ۲۰۱۲)، بنابراین از طرح پژوهش اکتشافی استفاده شد. در نهایت، به دلیل استفاده از رویکرد آزمون-فرضیه (ویلیامسون^۵ و همکاران، ۲۰۰۲)، از سبک استدلال استقرایی استفاده شد. به طور کلی، پژوهش حاضر با استفاده از پارادایم تفسیرگرایی، با رویکرد ساخت‌گرایی اجتماعی با استدلال استقرایی و با طرح پژوهش کیفی برای دستیابی به اهداف خود تلاش کرد. پژوهش حاضر از روش کیفی برای تحقق اهداف خود استفاده کرده، زیرا برای انجام پژوهش‌هایی مانند طراحی بسته آموزشی با موضوع شفقت‌محور به انعطاف‌پذیری، محیط طبیعی و بینش‌های معنادار اکتشاف درک مفاهیم، نظرات و افکار و تجربیات در یک بستر کاملاً طبیعی و واقعی مورد نیاز است (ویلیامسون و جانسون^۶، ۲۰۲۰) که با انجام تحقیق کیفی این اهداف قابل دسترسی هستند.

جامعه آماری پژوهش

جامعه آماری پژوهش شامل دو بخش بود: در بخش کیفی، جامعه آماری پژوهش شامل متخصصان مشاوره و روان‌درمانی مدارس متوسطه دوم شهر نطنز بود که نمونه آماری از بین آنها انتخاب شد. علت انتخاب متخصصان و روان‌درمان‌گران مدارس به عنوان جامعه و نمونه آماری این بود که پژوهش به دنبال بررسی علل بی‌انگیزگی دانش‌آموزان نبود، بلکه به دنبال طراحی بسته آموزشی مبتنی بر شفقت‌ورزی برای افزایش انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان بود، که نیاز به بررسی‌های تخصصی داشت. محققان نشان داده‌اند که برای شناسایی و انتخاب افراد و یا گروهی از افراد که دانش ویژه‌ای درباره پدیده تحت مطالعه و یا تجربه خاصی

1- Williamson & Jhonson
2- Margolis & Pauwels
3- Williams & Vogt
4- Crowther & Lancaster
5- Williamson
6- Williamson & Jhonson

از آن دارند، نمونه‌گیری هدفمند بهترین روش است (کراسول و پلانو-کلارک^۱، ۲۰۱۱). بنابراین، روش نمونه‌گیری از نوع هدفمند و بر اساس معیارهای ورود و خروج به پژوهش بود. برای داشتن نمونه همگن و اعتبار و روایی نتایج پژوهش از منابع متعدد برای گردآوری داده استفاده شد (اسلام^۲ و همکاران، ۲۰۱۸) و بنابراین شرکت‌کنندگان در پژوهش شامل متخصصان مشاوره و روان‌درمانی مدارس متوسطه دوم شهر نطنز بود. اندازه نمونه آماری در پژوهش حاضر بر اساس اشباع نظری داده‌ها بود. بنابراین، نمونه آماری پژوهش حاضر ۱۵ نفر از متخصصان مشاوره و روان‌درمانی مدارس متوسطه دوم شهر نطنز بود. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان در مصاحبه در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱. ویژگی‌های توصیفی شرکت‌کنندگان در پژوهش

Table 1

Descriptive traits of research participants

ویژگی Trait	فراوانی Frequency	درصد فراوانی Percent of Frequency
تحصیلات Education	8	53.33 %
کارشناسی ارشد Master		
دکتر Ph.D.	7	46.66 %
جنسیت Gender	9	60.0%
زن Female		
مرد Male	6	40.0%

در بخش کمی، جامعه آماری در بخش کمی و اعتبارسنجی بسته آموزشی و الگوی پژوهش شامل کلیه متخصصان مشاوره و روان‌درمانی مدارس متوسطه دوم شهر نطنز بود. نمونه آماری نیز تعداد ۱۵ نفر از متخصصان مشاوره و روان‌درمانی بود که با استفاده از روش در دسترس انتخاب شدند. موردهای بسته آموزشی در قالب فایل Word ارسال شد و صاحب‌نظران، دیدگاه‌های خود را در مورد ارتباط محتوای بسته آموزشی انگیزش شفقت‌محور در ارتباط با اهداف پژوهش با گزینه‌های «غیر مرتبط، مرتبط اما غیر ضروری و بسیار مرتبط» اعلام نمودند.

ملاک‌های ورود به پژوهش عبارت بود از فرد مصاحبه‌شونده در رشته مشاوره و روان‌درمانی تخصص داشته باشد، تجربه مشاوره مستقیم با دانش‌آموزان را داشته باشد و اطلاعات کاملی درباره شفقت‌ورزی و آموزش آن داشته باشد؛ و ملاک خروج از پژوهش عدم ادامه فرایند مصاحبه بود.

ابزارهای پژوهش

مصاحبه نیمه‌ساختاریافته: در پژوهش حاضر نیز بر اساس اهداف پژوهش و نیاز به اکتشاف عمقی داده‌ها و به دلیل توانایی مصاحبه نیمه‌ساختاریافته در مقایسه با دیگر انواع مصاحبه (آدامز^۳ و همکاران،

1- Cresswell & Plano Clark

2- Aslam

3- Adams

۲۰۱۴) برای افزایش گفتگو بین مصاحبه‌کننده و مصاحبه‌شونده از مصاحبه نیمه‌ساختار یافته استفاده شد. مصاحبه به مدت ۳۰ تا ۶۰ دقیقه و به صورت حضوری انجام شد. جهت تعیین روایی و پایایی فرآیند مصاحبه از روش ارزیابی لینکولن و گوبا^۱ (۱۹۸۵) و ضریب کاپا^۲ (کوهن^۳، ۱۹۶۰) استفاده شد.

روش ارزیابی لینکولن و گوبا (۱۹۸۵): بر اساس روش ارزیابی لینکولن و گوبا (۱۹۸۵)، بررسی صحت علمی مطالعات کیفی شامل چهار معیار قابلیت اعتبار، قابلیت انتقال‌پذیری، قابلیت اطمینان و تأییدپذیری است. بنابراین، برای تعیین اعتبار از راهبرد بازبینی مشارکت‌کنندگان و بازبینی صاحب‌نظران و متخصصان استفاده شد. برای سنجش بازبینی مشارکت‌کنندگان علاوه بر بازگردانن گفته‌ها و تجربه‌های افراد در طول مصاحبه‌ها، کدها، متن کامل آنها و طبقات آن نیز در اختیار سه نفر از متخصصان قرار گرفت و دیدگاه‌های ایشان در اصلاح یا تأیید مورد بررسی قرار گرفت. همچنین، به منظور بررسی انتقال‌پذیری نیز کل متن به صورت کامل به همراه طبقه‌ها و کدها در اختیار سه تن از اعضاء قرار گرفت؛ و در نهایت در مورد تأییدپذیری تلاش شد که کلیه فعالیت‌ها به دقت ثبت شود. همچنین، به منظور رعایت شرایط اخلاقی تلاش شد که رضایت آنها جهت شرکت در پژوهش جلب شود.

ضریب کاپا: علاوه بر آن، برای اندازه‌گیری توافق بین ارزیاب‌ها از ضریب کاپا (کوهن، ۱۹۶۰) نیز استفاده شد که نتایج اندازه‌گیری توافق بین ارزیاب‌ها نشان داد که ضریب کاپا بیشتر از ۰/۶ به دست آمده و در سطح ($P < ۰/۰۱$) معنی‌دار است.

بسته آموزشی: بسته آموزشی بر اساس تم‌های استخراج شده از مصاحبه طراحی شد. روایی بسته آموزشی بر مبنای دیدگاه لاوشه^۴ (۱۹۷۵) با استفاده از نسبت و شاخص روایی سازه CVI و CVR حاصل شد.

فرآیند اجرای پژوهش

پژوهش حاضر با هدف طراحی و اعتبارسنجی الگوی انگیزش تحصیلی شفقت‌محور ویژه دانش‌آموزان مقطع متوسطه دوم از دیدگاه متخصصین انجام شد. فرآیند انجام پژوهش در دو مرحله انجام شد. در مرحله اول و پیش از شروع به انجام فرآیند پژوهش، در ابتدا تلاش شد که با استفاده از روش تحلیل محتوی مروری بر کارهای پژوهشی مشابه انجام شده در گذشته صورت گیرد تا احتمال لایروبی داده‌ها کاهش پیدا کند و بتوان چارچوبی برای پژوهش تعریف کرد (ویلیامسون و جانسون، ۲۰۲۰). سپس، سؤالات مصاحبه طراحی شد و پس از کسب و اطمینان از روایی و پایایی سؤالات مصاحبه، از شرکت‌کنندگان انتخاب شده خواسته شد که در مصاحبه نیمه‌ساختاریافته شرکت کنند و مصاحبه‌ها حضوری انجام شد. تحلیل مصاحبه‌ها

1- Lincoln & Guba

2- Kappa

3- Kohen

4- Lawshe

با استفاده از روش تحلیل ساختاری صورت گرفت. منطق استفاده از تحلیل ساختاری در پژوهش حاضر آن است که در این روش پژوهشگر در صدد است تا با استفاده از ساختار متن نوشتاری مصاحبه یعنی مفاهیم، واژه‌ها و ارتباط میان آنها بر حسب میزان تکرار، به کشف الگوهای موجود در گفته‌ها بپردازد. پس از استخراج تم‌ها از فرآیند مصاحبه و انجام تحلیل ساختاری، بسته آموزشی انگیزش تحصیلی شفقت‌محور طراحی شد و سپس بر اساس تم‌های استخراج شده مدل اولیه پژوهش طراحی شد و بدین ترتیب مرحله اول پژوهش به اتمام رسید. در مرحله دوم، مدل پژوهش بسته آموزشی طراحی شده بر اساس تم‌های استخراج شده و نیز مدل پژوهش با استفاده از شاخص نسبت روایی محتوایی^۱ (CVR) و شاخص روایی محتوایی^۲ (CVI) اعتبارسنجی شد. داده‌ها در دو بخش کیفی و کمی و با استفاده از روش‌های مربوطه تحلیل شد. در بخش کیفی از تحلیل ساختاری به این سؤالات استفاده شد و برای اعتبارسنجی از شاخص نسبت روایی محتوایی (CVR) و شاخص روایی محتوایی (CVI) استفاده شد.

یافته‌های پژوهش

یافته‌های توصیفی نشان داد که بیشتر شرکت‌کنندگان در پژوهش مرد (۹ فراوانی، ۶۰٪) هستند، میزان تحصیلات بیشتر شرکت‌کنندگان در پژوهش سطح کارشناسی ارشد (۸ فراوانی، ۵۳/۳۳٪) است. بیشتر شرکت‌کنندگان در مصاحبه دارای سابقه شغلی بین ۱۶ الی ۲۰ سال هستند (۸ فراوانی، ۵۳/۳۳٪) و در بیشتر شرکت‌کنندگان در مصاحبه در گروه سنی ۴۱ تا ۴۵ سال قرار دارند (۷ فراوانی، ۴۶/۶۶٪).

مضامین اصلی و فرعی استخراج شده

جدول ۲ جدول مضامین اصلی، مضامین فرعی و توصیف مضامین

Table 2

Table of main themes, sub-themes and description of themes

مضمون اصلی Main Theme	مضامین فرعی Sub-themes	نمونه پاسخ Response Sample
مضمون اول The first Theme	آشنایی با هدف خلقت Familiarity with the goal of creation	سه تیپ شخصیتی را با فیلم توی کلاس برای بچه‌ها می‌گفتم. یعنی یک فیلم با مضمون رقابتی، یک فیلم با مضمون استرسی و یک فیلم با مضمون شفقتی. در مرحله بعد، هدف خلقت را می‌گفتم، یعنی هرچه تو انگیزه‌ات کمک به دیگران باشد، به خدا نزدیکتر می‌شوی. دنیاگرایی در مقابل آخرت‌گرایی (نظام‌انالله). آخرت‌گرایی، بچه‌های امروز گارد می‌گیرند، بنابراین باید والدین حرف‌های یاری‌رسان بیشتر در خانه برای بچه‌ها بگویند. «چهار عالم را به کودکان بگوییم: ۱- عالم ماده، ۲- عالم قلب، ۳- عالم خیال، ۴- عالم معنا. با مثال برای کودکان توضیح دهیم چرا بعضی‌ها مال دارند و
	رقت قلب Pity	
	فلسفه زندگی Life' Philosophy	
	انگیزه شفقت‌ورزی Compassion motivation	
عدم مادی‌گرایی Lack of materialism		

1- Content validity ratio

2- Content validity index

<p>علم دارند، اما آرامش ندارند. به آنها نشان دهیم که قلب رقیق در گناه نکردن است.</p>			
<p>I used to tell the three personality types to the children with the movie in the class. That is, a movie with a competitive theme, a movie with a stress theme and a movie with a compassion theme. In the next stage, I would say the purpose of creation, that is, the more you are motivated to help others, the closer you will be to God. Worldism vs. Hereafterism (Nizam Anallah). Today's children are guarded by eschatology, so parents should say more supportive words to their children at home. "Tell children about the four worlds: 1- the world of matter, 2- the world of the heart, 3- the world of imagination, 4- the world of meaning. Let's explain to children with an example why some people have money and knowledge, but they don't have peace. Show them that the heart is soft in not sinning.</p>	<p>آشنایی با رقابت فعال Familiarity with active compete آشنایی با مفهوم شفقت‌ورزی با استفاده از افزایش دقت و تمرکز Getting to know the concept of compassion by using increased accuracy and concentration</p>	<p>تکنیک‌های آرام‌سازی Relaxation Techniques</p>	<p>مضمون دوم The Second Theme</p>
<p>والدین نباید همه پاداش‌ها را برای یک کار خوب در نظر بگیرید. تماشای تلویزیون، بستنی، آب نبات، بازی کردن در بیرون از خانه و اجازه بازی با اسباب بازی‌های خاص، همه می‌توانند پاداش باشند اما همه آن‌ها را برای یک کار در نظر نگیرید. کودک را تشویق به کمک به دیگران بکنید و برای آن نیز پاداش در نظر بگیرید. تمام نیازهای او باید با اجرای رفتار خوب به دست بیاید.</p>	<p>آشنایی با پیامدهای کمک به دیگران Knowing the consequences of helping others</p>		
<p>Parents should not consider all rewards for a job well done. Watching TV, ice cream, candy, playing outside, and being allowed to play with certain toys can all be rewards, but don't count them all for the same task. Encourage the child to help others and consider a reward for it. All his needs must be met by performing good behavior.</p>			
<p>کودکان زمانی می‌توانند شفقت به دیگران را درک کنند که موقعیت‌هایی را که خود در آن قرار داشته‌اند تجربه کنند. برای اینکار مثال‌هایی از زمان‌هایی که به چیزی نیاز داشته‌اند و توانایی دست‌یابی به آن را نداشته‌اند بزنید و آن را به باقی مسایل کودکان نیازمند تعمیم دهید. در واقع با استفاده از تکنیک شبیه‌سازی موقعیت‌ها به کودک شفقت به دیگران موقع نیاز را بیاموزید.</p>	<p>آموزش کمک به دیگران Learning to help others شبیه‌سازی موقعیت‌ها Simulation of situations آموزش خوشحال کردن دیگران Learning to make others happy</p>	<p>آموزش حق‌شناسی Gratefulness Education</p>	<p>مضمون سوم The third Theme</p>
<p>Children can understand compassion for others when they experience the situations they have been in. For this, give examples of times when they needed something and did not have the ability to achieve it, and generalize it to the rest of the problems of needy children. In fact, by using the technique of simulating situations, teach the child compassion for others in times of need.</p>	<p>آموزش انصاف Fairness education</p>		
<p>باید نوجوان بداند و آگاه باشد که کدام رفتار وی قابل قبول است و کدامیک غیرقابل قبول است. به عنوان مثال، رفتارهای مزاحم یک دانش‌آموز در کلاس باید بررسی شود. اگر دانش‌آموز پرسرو صدا یا ایجاد کننده مزاحمت برای دیگر دانش‌آموزان بداند که هم‌کلاسی‌های وی این رفتار او را دوست ندارند، انگیزه پیدا می‌کند که رفتار خود را اصلاح کند. یعنی مهربانی و در نظر گرفتن دیگران باید به دانش‌آموزان تدریس شود.</p>	<p>تفکیک رفتارهای قابل قبول و غیرقابل قبول برای دانش‌آموز Separation of acceptable and unacceptable behaviors for students</p>	<p>رفع موانع شفقت‌ورزی Removing obstacles to compassion</p>	<p>مضمون چهارم The fourth Theme</p>

<p>A teenager should know and be aware of which behavior is acceptable and which is unacceptable. For example, a student's disruptive behavior in class should be investigated. If a noisy or disruptive student knows that his classmates do not like his behavior, they will be motivated to correct their behavior. It means kindness and consideration of others should be taught to students.</p>	<p>نشان دادن شفقت‌ورزی به دانش‌آموزان Showing compassion to students</p>	<p>مفهوم‌سازی شفقت‌ورزی به دیگران Conceptualizing compassion for others</p>	<p>مضمون پنجم The Fifth Theme</p>
<p>بچه‌ها را باید به مراکز شبه خانواده ببریم تا با مفهوم کمک به دیگران را یاد بگیرند. افرادی در این مراکز هستند که به این کودکان کمک می‌کنند تا به معنا برسند. حب دنیا و حب خود قاتل شفقت است. دنیاگرایی قاتل شفقت است. با استفاده از استعاره و فیلم باید به کودکان بیاموزیم که هدف خلقت پرورش نفس است، طوری که هر چه به محبوب بیشتر نزدیک شوی، بهتر است، و تنها چیزی که او را به محبوب نزدیک‌تر می‌کند، انجام عمل صالح است.</p> <p>We should take the children to quasi-family centers so that they learn the concept of helping others. There are people in these centers who help these children to reach meaning. Love of the world and love of self is the killer of compassion. Worldliness is the killer of compassion. By using metaphors and movies, we should teach children that the purpose of creation is self-cultivation, so that the closer you get to the beloved, the better, and the only thing that brings him closer to the beloved is doing righteous deeds.</p>	<p>پیامدهای عمل صالح Consequences of righteous action آشنایی با مفهوم تکبر و چگونگی کاهش آن Getting to know the concept of arrogance and how to reduce it</p>		
<p>وقتی دانش‌آموزی بی‌نظمی کرده است و به همین دلیل پر استرس است، از روش مستبدانه و تنبیه به دلیل عدم مطیع بودن استفاده نشود، زیرا رعایت نظم توسط آن دانش‌آموز دیگر تبدیل به رعایت سطحی می‌شود که در نهایت به بروز رفتارهای خودخواهانه تبدیل می‌شود. برای لزوم رعایت قوانین و مقررات مدرسه دلیل بیاورید و بگویید که همه دانش‌آموزان باید در مدرسه مدنظر قرار داده شوند. در واقع با این کار شما شروع به درونی‌سازی شفقت‌ورزی در دانش‌آموز می‌کنید، بدون آنکه متوجه شود.</p> <p>When a student is unruly and therefore stressed, do not use the authoritarian method and punishment for disobedience, because the observance of order by that student will become a level observance that will eventually lead to The occurrence of selfish behaviors becomes. Give a reason for the necessity of following the rules and regulations of the school and say that all students should be considered in the school. In fact, by doing this, you begin to internalize compassion in the student without them even realizing it.</p>	<p>اصلاح رفتار از طریق استدلال Modifying behavior through reasoning کمک به نوجوان برای آگاهی از کارهای خود Helping the teenager to be aware of her/his work نشان دادن چگونگی رفتار با دیگران با ذکر مثال Show how to treat others by example</p>	<p>بهبود تسهیل‌گرهای شفقت‌ورزی Improving facilitators of compassion</p>	<p>مضمون ششم The sixth Theme</p>
<p>افرادی که در معرض فرصت‌های کمک به دیگران قرار می‌گیرند، در ابتدا تصمیم می‌گیرند که کمک ناچیز بکنند و برونند، اما به ناگهان خود را می‌بینند که به شیوه‌های متعدد در حال کمک کردن به دیگران هستند و آن حس بی‌تفاوتی و یا حسادت نسبت به آنها از بین رفته است. در واقع اگر دانش‌آموزی که رفتارهای حسادت‌ورزی یا مغرورانه از خود نشان داده، در معرض کمک به دیگران قرار گیرد، به تدریج آن حس نوع‌دوستی در وی شروع به فعالیت کرده و شفقت‌ورزی در وی درونی می‌شود.</p> <p>People who are exposed to opportunities to help others, at first decide to make a small contribution and walk away, but suddenly find themselves helping others in many ways. That feeling of indifference or jealousy towards them has</p>	<p>فرصت‌سازی برای انجام کارهای مهربانانه Creating opportunities to do kind deeds نشان دادن اشتراکات بین خود و دیگران به دانش‌آموز Show students commonalities between themselves and others</p>	<p>رفع مسائل زمینه‌ای شفقت‌ورزی Solving the underlying issues of compassion</p>	<p>مضمون هفتم The seventh Theme</p>

<p>disappeared. In fact, if a student who has shown jealous or arrogant behavior is exposed to helping others, gradually that sense of altruism will start to work in him and compassion will be internalized in him.</p>	<p>محکوم کردن خشونت و اعمال نفرت به صورت صریح Condemn violence and acts of hatred explicitly</p>	
<p>به کودکان بگیم که مثلاً چشم‌هایت را ببند. فرض کن مهندس شدی و پول‌هایت برای نیازمندان خرج می‌کنی. بخواهیم که حس‌هایش را بگوید». بتوان دانش‌آموزی که حس غرور و برتری نسبت به دیگران دارد را در موقعیتی قرار داد تا بتواند تصویرسازی کند که از این قدرت و برتری خود چگونه می‌تواند استفاده کند، به او این تصویرسازی ذهنی را بدین که اگر امروز می‌توانست به کسی کمک کند، دوست داشت چگونه باشد. بخواهید که حس خود و حسی که طرف مقابل می‌تواند داشته باشد را بگوید. Tell the children to close your eyes. Suppose you become an engineer and spend your money on the needy. We want him to tell his feelings". It is possible to put a student who has a sense of pride and superiority over others in a situation so that he can visualize how he can use this power and superiority, give him this mental imagery that if he could today Someone help, how would you like it? Ask him to tell his feeling and the feeling that the other party can have.</p>	<p>تصویرسازی ذهنی شفقت‌ورزی Mental imagery of compassion تأکید بر تأثیر مثبت قدرت و برتری یک دانش‌آموز بر زندگی دیگران Emphasizing the positive impact of a student's strength and excellence on the lives of others</p>	<p>تصویرسازی فعالیت‌های مثبتی بر شفقت به دیگران برای دانش‌آموزان Illustrating activities based on compassion for others for students مضمون هشتم The eighth Theme</p>
<p>کودکان و نوجوانان رؤیایپردازی فوق‌العاده‌ای دارند. مشاور می‌تواند به این صورت عمل کند که از نوجوانان بخواهید که چشمانشان را ببندند و به چیزی که می‌گویند فکر کنند. برسید که اگر شما جای آن شخصیت فیلم در بودید، چه حسی داشتید؟ چه کار می‌کردید تا طرف مقابل حس بهتری داشته باشد؟ Children and teenagers have wonderful dreams. The counselor can do this by asking the teenagers to close their eyes and think about what you are saying. Ask how would you feel if you were in the place of that movie character in? What would you do to make the other party feel better?</p>	<p>رؤیایپردازی کمک به دیگران Dreaming of helping others پرورش مهارت شفقت ورزی به دیگران Cultivating the skill of compassion for others</p>	<p>خیال‌پردازی Imagination مضمون نهم The ninth Theme</p>
<p>کمک کردن به دیگران باعث می‌شود که کودکان از حوزه اجتماعی کنونی خود خارج شوند. علاوه بر ایجاد روابط جدید، حس بخشندگی تأثیر مثبت بسیاری بر روی روابط فعلی آنها خواهد گذاشت. زمانی که کمک‌ها به روابط بهتر و صمیمی‌تر با دیگران منتهی می‌شود، دیدگاه به دیگران نیز متفاوت می‌شود. بنابراین، با استفاده از والدین، کودکان را به مراکزمانند مراکز کمک به کودکان سرطانی ببرید و از کودکان بخواهید که از وسیله‌های خود هر کدام را که دلشان می‌خواهد برای کمک به این کودکان با خود بیاورند (اجبار نکنید، اگر هم نیاوردند، به رویشان نیاورید). Helping others takes children out of their current social sphere. In addition to creating new relationships, a sense of forgiveness will have a positive impact on their current relationships. When helping leads to better and more intimate relationships with others, the view of others also changes. Therefore, using parents, take children to centers such as centers for helping children with cancer, and ask children to bring any of their own devices that they want to help these children (don't force them, if they did not bring it, do not bring it to them).</p>	<p>ترغیب کمک به افراد نیازمند در کودکان Encouragement to help people in need in children انجام فعالیت‌های خیریه Carrying out charity activities درونی‌سازی شفقت‌ورزی به دیگران Internalization of compassion for others</p>	<p>آموزش شفقت به دیگران Teaching compassion to others مضمون دهم The tenth Theme</p>

جدول ۳ خلاصه‌ای از جلسات آموزش انگیزه تحصیلی شفقت‌محور

Table 3

Summary of training sessions of compassion-based academic motivation

تعداد فعالیت Activity numbers	محتوا Content	موضوع Subject	جلسه Session
۲ فعالیت Two activities	آشنایی با مفهوم مادی‌گرایی و عدم مادی‌گرایی و آموزش عدم‌مادی‌گرایی به دانش‌آموزان Familiarity with conception of materialism and lack of materialism and Training of lack of materialism to students	آموزش عدم مادی‌گرایی Training of lack of materialism	اول First
۲ فعالیت Two activities	آموزش تکنیک‌های آرام‌سازی و سوق دادن نوجوان به سمت شفقت‌ورزی به دیگران Training of relaxation techniques and directing students toward being compassion with others	آموزش تکنیک‌های آرام‌سازی Training of relaxation techniques	دوم Second
۴ فعالیت Four activities	آموزش کمک به دیگران، شبیه‌سازی موقعیت‌ها، آموزش خوشحال کردن دیگران و آموزش انصاف به فراگیران Training to help others, simulation of positions, training of making other happy and training of fairness to students	آموزش حق‌شناسی Righteousness training	سوم Third
۲ فعالیت Two activities	آموزش تفکیک رفتارهای قابل قبول و غیرقابل قبول برای دانش‌آموز و نشان دادن شفقت‌ورزی به دانش‌آموزان Training of differentiation of acceptable and non-acceptable behaviors to students and showing compassionate to others for students	رفع موانع شفقت‌ورزی Removing of compassion obstacles	چهارم Fourth
۲ فعالیت Two activities	آشنا کردن نوجوان با مفهوم شفقت‌ورزی به دیگران به صورت عملی Familiarize students with the conception of compassionate to others practically	آموزش مفهوم‌سازی شفقت‌ورزی به دیگران Training of conceptualization of compassionate to others	پنجم Fifth
۴ فعالیت Four activities	اصلاح رفتار از طریق استدلال، کمک به نوجوان برای آگاهی از کارهای خود و نشان دادن چگونگی رفتار با دیگران Correcting of behavior through reasoning, helping to others, informing students behaviors to themselves, showing how to behave with others	بهبود تسهیل‌گرهای شفقت‌ورزی Improving of compassionate facilities	ششم Sixth
۳ فعالیت Three activities	رفع مسائل زمینه‌ای شفقت‌ورزی با فرصت‌سازی برای انجام کارهای مهربانانه، نشان دادن اشتراکات بین خود و دیگران به دانش‌آموز و محکوم کردن خشونت و اعمال نفرت به صورت صریح Removing of background problems related to compassionate through making opportunity to do kindness activates, showing commons between self and others to students and Condemning violence and acting hate explicitly	رفع مسائل زمینه‌ای شفقت‌ورزی Removing of background problems of compassionate	هفتم Seventh
۲ فعالیت Two activities	تصویرسازی ذهنی شفقت‌ورزی و تأکید بر تأثیر مثبت قدرت و برتری یک دانش‌آموز بر زندگی دیگران Mental visualization of compassionate and emphasis on positive effect of power and superiority of a students on life of others	تصویرسازی فعالیت‌های مثبتی بر شفقت به دیگران برای دانش‌آموزان Visualization of activities based on being compassion with others for students	هشتم Eighth
۳ فعالیت Three activities	خیالپردازی درباره شفقت به دیگران در فراگیران Dreaming about being compassion to others in students	خیال‌پردازی imagination	نهم ninth
۲ فعالیت Two activities	ترغیب کمک به افراد نیازمند در نوجوانان و انجام فعالیت‌های خیریه و درونی‌سازی شفقت‌ورزی Motivate students to help needed people and doing charity activities and internalization of compassionate	آموزش شفقت به دیگران Training of compassion to others	دهم Tenth

جدول ۲ خلاصه جلسات آموزشی بسته آموزشی انگیزش تحصیلی شفقت‌محور را نشان می‌دهد. این بسته آموزشی در قالب ۱۰ جلسه آموزشی طراحی شده است که در مجموع ۲۶ فعالیت را در بر می‌گیرد و در هر جلسه تعداد فعالیت‌هایی که باید آموزش داده شود مشخص شده است. این بسته آموزشی باید در قالب ۱۰ جلسه، هر جلسه ۹۰ دقیقه (۱/۵ ساعت) و هر هفته یک جلسه به مدت ۱۰ هفته آموزش داده شود.

اعتباریابی بسته آموزشی انگیزش تحصیلی شفقت‌محور

برای اعتباریابی بسته آموزشی انگیزش تحصیلی شفقت‌محور از شاخص نسبت روایی محتوایی (CVR) و شاخص روایی محتوایی (CVI) استفاده شد.

شاخص نسبت روایی محتوایی^۱ (CVR): بدین منظور بسته آموزشی انگیزش شفقت‌محور که از نظر روایی صوری بررسی و اصلاح شده بود، برای ۱۸ نفر از اساتید و خبرگان ارسال گردید. از این تعداد ۱۵ نفر در این زمینه همکاری نمودند. موردهای بسته آموزشی در قالب فایل اکسل ارسال شد و صاحب‌نظران، دیدگاه‌های خود را در مورد ارتباط محتوای بسته آموزشی انگیزش شفقت‌محور در ارتباط با اهداف پژوهش با گزینه‌های «غیر مرتبط، مرتبط اما غیرضروری و بسیار مرتبط» اعلام نمودند. سپس بر اساس روش (لاوش، ۱۹۷۵) ضریب نسبت روایی محتوا (CVR)، محاسبه شد. CVR برای هر مورد محاسبه گردید.

جدول ۴ حداقل مقدار CVR قابل قبول بر اساس تعداد متخصصان نمره‌گذار

Table 4

Minimum Value of acceptable CVR based on number of scoring experts

مقدار CVR CVR value	تعداد متخصصان Experts Numbers	مقدار CVR CVR value	تعداد متخصصان Experts Numbers	مقدار CVR CVR value	تعداد متخصصان Experts Numbers
0.63	25	0.66	11	0.99	5
0.85	30	0.72	12	0.99	6
0.95	35	0.94	13	0.99	7
0.93	40	0.62	14	0.75	8
		0.65	15	0.78	9
		0.75	20	0.62	10

با توجه به اینکه ۱۵ نفر از متخصصان، نظرات خود را در مورد موردهای بسته آموزشی انگیزش شفقت‌محور ارائه دادند، موردهایی که نمره بالاتر از ۰/۶۲، به دست آوردند در بسته آموزشی باقی ماندند. سپس بر اساس میانگین CVR موردهای هر مضمون، CVI هر مضمون از بسته آموزشی انگیزش شفقت‌محور به تفکیک محاسبه شد.

1- Content validity ratio

2- Lawshe

شاخص روایی محتوایی^۱ (CVI): جهت بررسی شاخص روایی محتوا از روش والتز و باسل^۲ استفاده می‌شود. بدین صورت که متخصصان «مربوط بودن»، «واضح بودن» و «ساده بودن» هر مؤلفه را بر اساس یک طیف لیکرتی ۴ قسمتی مشخص می‌کنند. متخصصان مربوط بودن هر مؤلفه را از نظر خودشان از ۱ «مربوط نیست»، ۲ «نسبتاً مربوط است»، ۳ «مربوط است»، تا ۴ «کاملاً مربوط است» مشخص می‌کنند. ساده بودن مؤلفه نیز به ترتیب از ۱ «ساده نیست»، ۲ «نسبتاً ساده است»، ۳ «ساده است»، تا ۴ «ساده مربوط است» و واضح بودن مؤلفه نیز به ترتیب از ۱ «واضح نیست»، ۲ «نسبتاً واضح است»، ۳ «واضح است»، تا ۴ «واضح مربوط است» مشخص می‌شود. حداقل مقدار قابل قبول برای شاخص CVI برابر با ۰/۷۹ است و اگر شاخص CVI مؤلفه‌ای کمتر از ۰/۷۹ باشد آن مؤلفه باید حذف شود. در پژوهش حاضر شاخص CVI در بین ۱۵ متخصص ارزیابی شده است که نتایج آن در جدول ۴ برای هر یک از مضامین فرعی و اصلی ارائه شده است.

جدول ۵ نتایج تحلیل CVI برای مضامین فرعی بسته آموزشی انگیزش شفقت‌محور

Table 5

Results of CVI analysis for sub-themes of educational package of compassionate-based motivation

مقدار CVI CVI Value	مقدار CVI CVI Value	مضامین فرعی Sub-Themes	مضمون اصلی Main Theme
	0.84	آشنایی با هدف خلقت Familiarity with the goals of creation	
	0.84	رقت قلب Heart dilution	عدم مادی‌گرایی Lack of materialism
0.92	0.92	فلسفه زندگی Life philosophy	
	0.84	انگیزه شفقت‌ورزی Motivation of compassionate	
	0.84	آشنایی با رقابت فعال Familiarity with active compete	
	0.92	آشنایی با مفهوم شفقت‌ورزی با استفاده از افزایش دقت و تمرکز Familiarity with conception of compassionate using increasing accuracy and focus	تکنیک‌های آرام‌سازی Relaxation Techniques
0.84	0.92	آشنایی با پیامدهای کمک به دیگران Familiarity with consequences of helping to others	
	0.84	آموزش کمک به دیگران Training of helping to others	آموزش حق‌شناسی Righteousness Training
	0.84	شبیه‌سازی موقعیت‌ها Simulation of positions	
0.92	0.92	آموزش خوشحال کردن دیگران Training of to make others happy	

1- Content validity index

2- Waltz & Bausell

		آموزش انصاف	
	0.92	Training of fairness	
	0.84	تفکیک رفتارهای قابل قبول و غیرقابل قبول برای دانش‌آموز	رفع موانع شفقت‌ورزی
0.92		Differentiate of acceptable and non-acceptable behaviors for students	Removing of compassionate obstacles
	0.92	نشان دادن شفقت‌ورزی به دانش‌آموزان	
		Showing compassionate to students	
	0.84	پیامدهای عمل صالح	مفهوم‌سازی شفقت‌ورزی
		Consequences of righteous action	به دیگران
0.92		آشنایی با مفهوم تکبر و چگونگی کاهش آن	Conceptualization of compassionate to others
	0.92	Familiarity with the conception of arrogance and how to decrease it	
	0.84	اصلاح رفتار از طریق استدلال	بهبود تسهیل‌گرهای
		Behavior correction via reasoning	شفقت‌ورزی
0.84	0.92	کمک به نوجوان برای آگاهی از کارهای خود	Improving of compassionate facilities
		Helping to students to be aware of their works	
	0.92	نشان دادن چگونگی رفتار با دیگران با ذکر مثال	
		Showing how to behave with others through samples	
	0.84	فرصت‌سازی برای انجام کارهای مهربانانه	رفع مسائل زمینه‌ای
		Making opportunity to do king things	شفقت‌ورزی
0.92	0.84	نشان دادن اشتراکات بین خود و دیگران به دانش‌آموز	Removing of background problems related to compassionate
		Indicating commons between self and others to students	
	0.84	محکوم کردن خشونت و اعمال نفرت به صورت صریح	
		Condemning violence and acting hate explicitly	
	0.92	تصویرسازی ذهنی شفقت‌ورزی	تصویرسازی فعالیت‌های
		Mental imagination of compassionate	مبتنی بر شفقت به
	0.84	تأکید بر تأثیر مثبت قدرت و برتری یک دانش‌آموز بر زندگی دیگران	دیگران برای دانش‌آموزان
0.84	0.92	Emphasis on positive effect of power and superiority of a student on others life	Visualization of activities based on being compassion with others for students
	0.92	رؤیایپردازی کمک به دیگران	خیال‌پردازی
0.84		Dreaming about help to others	Imagination
	0.92	پرورش مهارت شفقت‌ورزی به دیگران	
		Nurture the skill of compassionate to others	
	0.84	ترغیب کمک به افراد نیازمند در کودکان	
		Motivate students to help to needed people	
0.92	0.84	انجام فعالیت‌های خیریه	آموزش شفقت به دیگران
		Doing charity activities	Training of compassion to others
	0.92	درونی‌سازی شفقت‌ورزی به دیگران	
		Internalization of compassionate to others	

همانطور که جدول ۴ نشان می‌دهد، نتایج آزمون شاخص CVI برای تحلیل روایی محتوایی بسته آموزشی انگیزش شفقت‌محور حاکی از آن است که مقدار CVI همه مضامین فرعی و اصلی بسته آموزشی انگیزش شفقت‌محور بیشتر از ۰/۷۹ به دست آمده است و بنابراین تمامی مضامین فرعی پذیرفته می‌شوند.

بحث

پژوهش حاضر با هدف طراحی و اعتبارسنجی الگوی انگیزش تحصیلی شفقت‌محور ویژه دانش‌آموزان مقطع متوسطه دوم از دیدگاه متخصصین انجام شد. به منظور طراحی الگوی انگیزش تحصیلی شفقت‌محور ابتدا مصاحبه‌هایی با متخصصان مربوطه انجام شد و سپس بر اساس دیدگاه آنها و مضامین استخراج شده، بسته آموزشی انگیزش تحصیلی شفقت‌محور طراحی و اعتبارسنجی شد. نتایج نشان داد که بسته آموزشی در ده مضمون اصلی و ۲۸ مضمون فرعی طراحی شده است که مضامین اصلی عبارتند از: عدم مادی‌گرایی، تکنیک‌های آرام‌سازی، آموزش حق‌شناسی، رفع موانع شفقت‌ورزی، مفهوم‌سازی شفقت‌ورزی به دیگران، بهبود تسهیل‌گرهای شفقت‌ورزی، رفع مسائل زمینه‌ای شفقت‌ورزی، تصویرسازی فعالیت‌های مبتنی بر شفقت به دیگران برای دانش‌آموزان، خیال‌پردازی و در نهایت آموزش شفقت به دیگران. در زمینه بسته آموزشی انگیزش تحصیلی مبتنی بر شفقت‌ورزی پشتیبانی پژوهشی مستحکمی وجود ندارد و تقریباً می‌توان به جرات گفت که تمام پژوهش‌های انجام شده به بررسی خودشفقت‌ورزی پرداخته‌اند و انگیزش تحصیلی شفقت‌محور و مبتنی بر شفقت به دیگران نادیده گرفته شده است. نتایج پژوهش نشان داد که بسته آموزشی انگیزش تحصیلی شفقت‌محور از اعتبار کافی برخوردار می‌باشد. در تبیین یافته‌های پژوهش حاضر می‌توان گفت که انسان‌ها برای رفتارهای بشردوستانه تمایل دارند، به این معنی که به ایجاد پیوند نزدیک با دیگران و عمل در جهت رفاه دیگران و نیز خود متمایل هستند. این تمایل ریشه در ذات انسانی دارد. شفقت‌ورزی در همه انسان‌ها وجود دارد، ولی در برخی افراد توسعه داده شده و در برخی توسعه نیافته و رشد نکرده است. برخی محققان اعتقاد دارند که شفقت‌ورزی جزئی از شخصیت است (واتناو^۱، ۱۹۹۱)، اما به نظر می‌رسد که شفقت‌ورزی به دیگران جزء ذات درونی همه انسان‌ها است. ولی بسته به محیط اجتماعی انسان‌ها و عوامل مختلف دیگر مانند تفاوت‌های فرهنگی در برخی از افراد رشد یافته و در برخی دیگر رشد نمی‌یابد. بنابراین بر این اساس می‌توان گفت شفقت‌ورزی به دیگران آموزش‌پذیر است و می‌توان آن را به افراد به ویژه کودکان و نوجوانان آموزش داد. اما در اینجا می‌توان علت اینکه چرا برخی از افراد به رنج دیگران توجه دارند و برخی بی‌توجه هستند را توضیح داد. علت این مسئله را می‌توان اینگونه توضیح داد که انسان‌ها تحت تأثیر محرک‌ها و یا انگیزه‌های درونی و بیرونی برای کمک به دیگران هستند. انسان‌ها دارای انگیزه درونی و هدف درونی برای افزایش رفاه دیگران می‌باشند (تانگ^۲ و همکاران، ۲۰۰۸). کمک به دیگران می‌تواند حس رضایت و شادی برای هر دو طرف یعنی کمک‌کننده یا شفقت‌ورز و کمک‌شونده داشته باشد. همچنین، انسان‌ها دارای انگیزه‌های بیرونی برای منفعت رساندن به دیگران هستند، یعنی محرک‌هایی مانند مدیریت هیجانات، تبادل اجتماعی و خودناتوانی هستند. هرکسی تمایل دارد که دیگران

1- Wuthnow

2- Tang

را تحت تأثیر قرار دهد، و تصویر مثبت از خود برجای بگذارد. پس کمک به دیگران می‌تواند به عنوان علتی برای شادی فرد و انگیزه وی برای انجام کارهای دیگر خود باشد (تانگ و همکاران، ۲۰۰۸). به نظر می‌رسد که می‌تواند به افراد انگیزه لازم را برای کمک به دیگران اعطاء کرد، زیرا انسان‌ها ذاتاً تمایل به شفقت به دیگران دارند و می‌تواند با انجام آموزش‌هایی این ذات درونی را در آنها بیدار کرد و انگیزه لازم را به آنها برای شفقت به دیگران رشد داد. همچنین به نظر می‌رسد که می‌تواند با بخشیدن انگیزه لازم به افراد برای شفقت به دیگران، شادی و رضایت را هم در زندگی فرد و هم در زندگی دیگران فراهم کرد. بنابراین می‌توان تبیین کرد که آموزش انگیزش تحصیلی شفقت‌محور می‌تواند به دانش‌آموزان انگیزه لازم را برای شفقت به دیگران فراهم کرده که در نهایت منجر به افزایش انگیزه تحصیلی خودشان و ایجاد شادی در دیگران خواهد شد. علاوه بر آن یافته‌های پژوهش حاضر را می‌توان اینگونه تبیین کرد که با ایجاد شرایط لازم برای افراد برای داشتن انگیزه شفقت به دیگران مانند تفهیم کردن معنای شفقت به دیگران به افراد، برداشتن موانع درونی و بیرونی شفقت به دیگران در دانش‌آموزان، فراهم ساختن مسیر شفقت به دیگران برای دانش‌آموزان (تسهیل‌گرها)، رفع مسائل زمینه‌ای و محیطی و در نهایت افزایش انگیزه دانش‌آموزان برای شفقت به دیگران حس معنی و تعهد را به دانش‌آموزان آموخت (مورش و نلسون، ۲۰۰۶)، که در نهایت منجر به خودارزشی، رضایت، احساسات خوب و حس تعهد شخصی می‌شود که در نهایت در تحصیل آنها و انگیزش تحصیلی آنها نیز تأثیرگذار است (کورنلیوس، ۲۰۱۳). بنابراین، با توجه به نتایج به دست آمده از پژوهش به همراه توضیحاتی که ارائه شد، در مجموع می‌توان نتیجه گرفت که آموزش بسته انگیزش تحصیلی شفقت‌محور می‌تواند بستر مناسبی برای افزایش انگیزش تحصیلی مبتنی بر شفقت‌ورزی به دیگران و بهبود حس شفقت‌ورزی به دیگران در دانش‌آموزان به وجود بیاورد.

نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر الگوی انگیزش تحصیلی شفقت‌محور ویژه دانش‌آموزان مقطع متوسطه دوم از دیدگاه متخصصین را طراحی و اعتبارسنجی کرده است. برای انجام این پژوهش محقق با محدودیت‌هایی روبرو بوده است که می‌توان به دو مورد مهم اشاره کرد: بررسی تأثیر بلندمدت این بسته آموزشی بر انگیزه تحصیلی نیاز به پیگیری طولانی‌مدت دارد که باعث ایجاد محدودیت‌های زمانی برای این پژوهش می‌شود. پژوهش در یک منطقه خاص، نه تنها می‌تواند ناخواسته در نتایج پژوهش تأثیر داشته باشد و اعتبارپذیری آن را تضعیف کند بلکه می‌تواند تعمیم نتایج را نیز دشوار نماید. با توجه به یافته‌های پژوهش به مسئولین آموزشی و همچنین مشاوران و روان‌درمانگران در مدارس کشور پیشنهاد می‌شود که استفاده از بسته آموزشی انگیزش تحصیلی شفقت‌محور را جزء برنامه‌های مشاوره‌ای خود قرار دهند. همچنین، ایجاد

فضاهایی برای انجام فعالیت‌های گروهی و همکاری که تبادل ایده و افزایش شفقت‌ورزی و انگیزه تحصیلی تشویق و تسهیل می‌شود، پیشنهاد می‌شود. به پژوهشگران آتی پیشنهاد می‌شود که اثربخشی بسته آموزشی طراحی شده در پژوهش حاضر را بر روی متغیرهایی مانند انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان با استفاده از مطالعات شبه تجربی مورد بررسی قرار دهند. همچنین، بررسی تفاوت تأثیر بسته‌های آموزشی در محیط‌های مختلف، از جمله مدارس عمومی، مدارس خصوصی، و محیط‌های آموزشی غیررسمی نیز پیشنهاد می‌شود.

References

منابع

- اسماعیلی، لیلا؛ امیری، شعله؛ عابدی، محمدرضا و مولوی، حسین (۱۳۹۷). اثربخشی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد با تمرکز بر شفقت، بر اضطراب اجتماعی دختران نوجوان، *مطالعات روانشناسی بالینی*، ۸(۳۰)، ۱۱-۱۳۷.
- سپیدنامه، بهروز؛ مومنیف حسن و سلیمان‌نژاد، محمد (۱۳۹۷). شناسایی دلایل ترک تحصیل دانش‌آموزان مقطع ابتدایی منطقه آموزش و پرورش مویان (نواحی روستایی). *نشریه توسعه محلی (روستایی-شهری)*، ۸(۱)، ۱۹۸-۱۶۷.
- صابریان، سمیه و طباطبایی، سیدموسی (۱۳۹۶). اثربخشی آموزش خودشفقت‌ورزی بر روی رفاه ذهنی و خودارزشمندی دانش‌آموزان دختر دارای اضطراب امتحان. *فصلنامه روانشناسی تحلیلی-شناختی*، ۸(۳۱)، ۱۹-۲۹.
- منظری توکلی، فرزانه (۱۳۹۷). بررسی اثربخشی آموزش گروهی متمرکز بر خودشفقت‌ورزی بر اضطراب و افسردگی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد بافت. *کنفرانس جهانی روانشناسی و علوم تربیتی، حقوق و علوم اجتماعی در آغاز هزاره سوم*.
- هادیان، صفورا و جبل‌عاملی، شیدا (۱۳۹۸). اثربخشی درمان متمرکز بر شفقت (CFT) بر نشخوار فکری دانشجویان دارای اختلال خواب: یک مطالعه شبه تجربی قبل و بعد. *مجله پزشکی ارومیه*، ۳۰(۲)، ۸۶-۹۶.
- Adams, C. E., & Leary, M. R. (2007). Promoting self-compassionate attitudes towards eating among restrictive and guilty eaters. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 26(10), 1120–1144. <https://doi.org/10.1521/jscp.2007.26.10.1120>
- Aslam, U., Muqadas, F., Imran, M. K., & Saboor, A. (2018). Emerging organizational parameters and their roles in implementation of organizational change. *Journal of Organizational Change Management*, 31(5), 1084–1104.
- Bridgeland, J. M., DiIulio, J. J., & Morison, K. B. (2016). *The silent epidemic: perspectives of high school dropouts*. Washington, DC: Civic Enterprises.
- Cornelius, E. (2013). *The motivation and limits of compassion*. HTS Theologiese Studies/Theological Studies. 69(1), Art. #1189, 7 pages.
- Cresswell, JW., & Plano Clark, VL. (2011). *Designing and conducting mixed method research*. 2nd Sage; Thousand Oaks.

- Crowther, D., & Lancaster, G. (2012). *Research methods* (2nd ed.). Hoboken: Taylor and Francis.
- Esmaeili, L., amiri, S., Reza Abedi, M., & Molavi, H. (2018). The Effect of Acceptance and Commitment Therapy Focused on Self -Compassion on Social Anxiety of Adolescent Girls. *Clinical Psychology Studies*, 8(30), 117-137. doi: 10.22054/jcps.2018.8605 [In Persian]
- Hadian, S., & Jebelalami, Sh. (2019). The effectiveness of compassion –focused therapy (CFT) on rumination in students with sleep disorders: a quasi-experimental research, before and after. *Medical Journal of Uremia*. 30(2), 86-96. [In Persian]
- Hilbert, A., Braehler, E., Schmidt, R., Löwe, B., Häuser, W., & Zenger, M (2015). Self-Compassion as a Resource in the Self-Stigma Process of Overweight and Obese Individuals. *Obes Facts*. 8(5), 293-301. doi: 10.1159/000438681. Epub 2015 Oct 1. PMID: 26422226; PMCID: PMC5644803.
- Irons, C., & Lad, S. (2017). Using compassion focused therapy to work with shame and self-criticism in complex trauma. *Australian Clinical Psychologist*, 3(1), 1743.
- Kotera, Y. (2021). De-stigmatising self-care: Impact of self-care webinar during COVID-19. *International Journal of Spa & Wellness*.
<https://doi.org/10.1080/24721735.2021.1892324>
- Kris, D. F. (2019). How Self-Compassion Supports Academic Motivation and Emotional Wellness. *Mind-Shift*. 14, 25-45.
- Legault, L., Green-Demers, I., & Pelletier, L. (2016). Why do high school students lack motivation in the classroom? Toward an understanding of academic amotivation and the role of social support. *Journal of Educational Psychology*, 98(3), 567–582. <https://doi.org/10.1037/0022-0663.98.3.567>
- Lucre, KM., & Corten, N. (2016). An exploration of group compassion-focused therapy for personality disorder. *Psychol Psychother*. 86(4), 387-400
- Manzari Tavakoli, F. (2017). *Investigating the effectiveness of group training focused on self-compassion on anxiety and depression of Islamic Azad University students*, Baft branch. World Conference on Psychology and Educational Sciences, Law and Social Sciences at the beginning of the third millennium. [In Persian]
- Margolis, E., & Pauwels, L. (2011). *The SAGE handbook of visual research methods*. London; Los Angeles, Calif: SAGE.
- Morsch, G. & Nelson, D., (2006). *The power of serving others: You can start where you are*, Berrett-Koehler Publishers, San Francisco, CA.
- Neely, M. E., Schallert, D. L., Mohammed, S. S., Roberts, R. M., & Chen, Y.-J. (2009). Self-kindness when facing stress: The role of self-compassion, goal regulation, and support in college students' well-being. *Motivation and Emotion*, 33(1), 88–97. <https://doi.org/10.1007/s11031-008-9119-8>.

- Printrich, P., & e.t. al (2014). *Motivation in education theory, research and application*. England clippis. NJ. Prenticehell.
- Saberian, S., & Tabatabaiee, S. M. (2017). Effectiveness of self-compassionate training on mental welfare and self-valuable of female students with exam anxiety. *Quarterly of cognitive-analytical psychology*. 8(31), 19-29. [In Persian]
- Sepidnameh, B., Momeni, H., & Solymannejad, M. (2016). Identifying Causes of Dropout of Elementary School Students of Rural Districts of Musian Education System in Ilam Province. *Community Development (Rural and Urban Communities)*, 8(1), 167-198. doi: 10.22059/jrd.2016.61185. [In Persian]
- Tang, T.L-P., Sutarso, T., Davis, G.M.T-W., Dolinski, D., Ibrahim, A.H.S., & Wagner, S.L., (2008), 'To Help or Not to Help? The Good Samaritan Effect and the Love of Money on Helping Behaviour', *Journal of Business Ethics*. 82, 865-887. <http://dx.doi.org/10.1007/s10551-007-9598-7>
- Wiliamson, K., & Johanson, G. (2017). *Research Methods. Information, Systems, and Contexts*. Second Edition. Elsevier.
- Williams, M., & Vogt, W. P. (2011). *The SAGE handbook of innovation in social research methods*. London; Los Angeles, [Calif.]: SAGE.
- Wuthnow, R., (1991). *Acts of compassion: Caring for others and helping ourselves*, Princeton University Press, Princeton, NJ.